

Наслов

Мирјана Јелић, помоћник директора Сектора за патенте
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Обележено 98 година Завода за интелектуалну својину

Свечана прослава поводом 98 година постојања Завода за интелектуалну својину одржана је 16. новембра у Клубу посланика у Београду. Поред уводног обраћања Владимира Марића, директора Завода, гостима се обратио проф. др Тибор Сабо, помоћник министра за науку у Министарству просвете, науке и технолошког развоја.

У оквиру прославе награђени су и представљени победници такмичења за годишње награде Светске организације за интелектуалну својину (WIPO): *WIPO Medal for Inventors* за патент, *WIPO IP Enterprise Trophy* за индустријски дизајн, *WIPO Medal for Creativity* за ауторско дело и *WIPO Schoolchildren's Trophy* за проналазак ученика средњих школа. Награда *WIPO Users' Trophy* за жиг додељена је на основу увида у базу међународно регистрованих жигова. Овај део прославе је реализован под покровитељством WIPO у циљу промовисања креативности и значаја заштите интелектуалне својине за развој савремене економије и друштва. WIPO награде се додељују широм света у оквиру манифестација од високог националног значаја.

За проналазак који је заштићен патентом у иностранству, награда је додељена др Јадрану Бандићу, пластичном хирургу и проф. др Ђури Коруги, пиониру у области нанотехнологија и оснивачу Центра за молекуларне машине на Машинском факултету Универзитета у Београду, за проналазак под називом „Аналитичке методе процене ткива“. За наведени проналазак остварена је патентна заштита на једном од највећих тржишта света - на територији САД, у области која доприноси раној дијагнози меланом и његовој превенцији. Проналазачи су на бази овог проналазак направиле јединствен систем са апликацијом за мобилне телефоне за даљински скрининг и праћење промена на кожи који обезбеђује мишљење специјалисте у року од 24 часа. Помоћу поменуте апликације, која је на тржишту позната под именом *skinScan*, само током 2018. године обављено је око 3000 теледерматоскопских скрининга и установљено око 200 меланомских и немеланомских промена коже. Имајући у виду да је услед климатских промена ова врста проблема веома актуелна и распрострањена патентирани проналазак доприноси превенцији и лечењу малигнитета коже.

У категорији за правна лица за међународно регистрован индустријски дизајн награда је додељена компанији „SOMA GROUP“ д.о.о.



из Београда, која је носилац 5 међународно регистрованих индустријских дизајна за комерцијалне намештаје који се извози на тржиште Европске уније и Швајцарске. Након ангажовања дизајнера Владана Мирчевског компанија „SOMA GROUP“ д.о.о. могла је да значајно повећа број индустријских дизајна и оствари комерцијалну сарадњу са швајцарским произвођачем намештаја „NATIVO“. Захваљујући томе комплетна производња је под швајцарским брендом премештена у Србију. Током 2018. године остварен је пораст промета од 140%, отворено је 8 нових радних места, што говори у прилог значаја међународне регистрације индустријског дизајна за извоз домаћих производа и развој пословања.

У категорији аутора у области друштвено хуманистичких наука награда је додељена др Горици Љубенов, дипломираном архитекти из Београда, за студијску изложбу и пратећу монографију/каталог који су посвећени традиционалном градитељском знању и наслеђу на Старој планини, природном добру од изузетног значаја. Реч је о пионирском подухвату јер је ауторка открила, растумачила и очувала драгоцен део културног богатства још недовољно истраженог дела Србије. На тај начин, према оци комисије за доделу награде, ауторка је упознала јавност „с непознатим и заборављеним локалним неимарима, утицајима околних региона на њихово схватање простора и представила начин градње – људску вештину да своје жеље, мисли и представе о дому остваре у виду кућа изграђених од материјала који нуди природно окружење. Можда најважније, ауторка је довољно убедљиво предочила дивоту народног стваралаштва, естетику духа становништва које је вековало у тешким и истовремено лепим условима.“

У категорији ученика средњих школа за проналазак награда је додељена Сари Милошевић, ученици трећег разреда Гимназије у Инђији, за проналазак

под називом „Модификација баријум титаната допираног лантаном и потенцијална примена“. Овај проналазак односи се на трансформацију изолатора баријум титаната допирањем лантаном у полупроводнички материјал са конкретном применом за мерење влаге и нивоа водоника у ваздуху. Значај проналазак Саре Милошевић проистиче из чињенице да је остварила структуру полупроводника која обезбеђује већу прецизност и бољу преносну функцију. Имајући у виду да се сензори влаге примењују у пољопривреди и различитим гранама индустрије, као и да се сензори водоника користе у металопреградничкој индустрији јер је водоник експлозиван, несумњив је допринос описаног проналазак квалитету живота и заштити животне средине.

У категорији за изузетно домаће правно лице са највећим интензитетом коришћења међународног система регистрације жигова у протеклим годину дана, награда је додељена привредном друштву „NELLI“ д.о.о. из Лознице. Захваљујући континуираном раду на проширењу асортимана и подизању квалитета својих производа награђени привредни субјект успео је да постане истакнута компанија у кондиторској индустрији. Тако је чоколада коју производи „NELLI“ д.о.о. из Лознице препозната као врхунска чоколада произведена у Србији и може се наћи у домовима широм Европе, што указује на значај међународне регистрације жигова за пласман домаћих производа на иностраном тржишту и развој пословања.

У наставку церемоније је Горан Јовић, директор Регионалне привредне коморе Јабланичког и Пчињског управног округа, на примеру „Лесковачког домаћег ајвара“ презентовао допринос промоцији и већем пласману производа на тржишту кроз регистрацију ознаке географског порекла.

Прим. др сци. мед. Јадран Бандић, пластични хирург
 Специјалистичка ординација „ОРС Пластична хирургија“

Аналитичке методе снимања и дијагностике болести коже заштићене патентом

„Аналитичке методе процене ткива“ заштићене америчким патентом (Patent No. US 10,085,643 B2, Pub. Date: Oct.2, 2018) обезбеђују методе и уређаје за снимање и дијагностику различитих кожних проблема, почев од тумора и болести коже, па све до стања везаних за негу коже. Кључна тачка патента остварена је кроз потпуно нову могућност дијагностике меланома и немеланомских карцинома коже, коришћењем метода детекције микроскопских структура и боја, конформационих стања биомолекула на бази квантног стања ткива и биоелектричних карактеристика.

У зависности од жељене детекције проблема на кожи (тумор, болест или стање), дефинише се високо специфичан алгоритам одлучивања, који укључује бар једну од вештачких неуронских мрежа, фази логику, фракталну и мулти-фракталну анализу, нелинеарну регресију, генетски алгоритам, анализу белог светла и анализу боја РГБ.

Иницијална идеја да се меланом може детектовати на основу анализе боја и структуре дигиталне фотографије, као и детекцијом електромагнетних карактеристика које су регистроване као ефекти емисије светлости, потиче из 1996. године (др Бандић, „оптичка биопсија“).

Критична тачка постигнута је 2003. године током састанка интердисциплинарног меланома у

Студеници, Србија, када се др Бандић састао са проф. Коругом и његовим тимом, који су радили на биофизичкој (интеракцији лаких материја) и нанотехнологији (СТМ и АФМ) од 1984. године.

Након што су се Сава Маринковић и Рахул Мехендале придружили као пројект менаџери 2005. године, формиран је тим који је ову идеју имплементирао у клиничкој студији 2007. године. Исте године основано је привредно друштво „Телескин“ д.о.о. са главном мисијом развоја телемедицинских система и аутоматизованих дијагностичких решења која омогућавају: изводљивост скрининга на националном нивоу, смањење стопе смртности и повећање броја рано откривених карцинома.

У склопу пројекта Министарства за науку и технолошки развој Србије, започета је (2009) прва „пилот“ теледермоскопска дијагностичка мрежа у Србији.

На основу овог патента дизајнирани су бројни уређаји и методе: *СкинСкен* мобилна апликација, једна од првих мобилних апликација које су ЦЕ сертификоване као медицински уређај за самопреглед младежа; *ТелеСкин* дигитални дермоскоп - ЦЕ сертификовани уређај за скенирање промена на кожи и *ТуморТрејс* - ЦЕ сертификовани уређај за преглед, праћење и рано



откривање других карцинома епителијског ткива, грлића материце, црева и усне шупљине.

Истраживачки дух, истовремено инкорпорира стрпљење и сумњу. Сама награда Светске организације за интелектуалну својину, *WIPO Medal for Inventors* за патент, макар на трен, на том тасу чини привремену превагу, у корист чувања стрпљења на путу до ширег коришћења проналаска.

Тренутно се патент користи у пилот пројекту „Теледермоскопски скрининг малигнитета коже“ у Дому здравља у Панчеву. У сарадњи са Министарством здравља Србије и Институтом за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у припреми је пројекат развоја теледермоскопске скрининг мреже за рано откривање малигнитета коже на нивоу домова здравља у Србији. Шира примена патента, у окружењу и Европи, очекује се током следећих 3 до 5 година.

Канцеларија Живко Мијатовић & Партнери

Адвокат из Србије добитник признања Међународног удружења за жигове (INTA)

Адвокат Мина Јовановић проглашена је овогодишњом добитницом признања *Tomorrow's Leader Award* коју додељује Међународно удружење за жигове (INTA). Ова награда додељује се сваке године двома младим адвокатима који су дали посебан допринос развоју права жига кроз свој активизам на различитим пољима практичног рада. У конкуренцији великог броја стручњака широм света, Мина Јовановић додељена је ова награда као потврда преданог рада на унапређењу постојеће праксе и посебног доприноса популаризацији права интелектуалне својине.

Кроз вишегодишњи рад у канцеларији Живко Мијатовић & Партнерс, добитница награде стекла је значајно искуство у заступању домаћих и иностраних носилаца права пред судовима, управним и арбитражним органима. Осим практичних вештина, овом наградом су посебно препознати и признати бројни научни радови о актуелним темама из права жига, као и активна учешћа на домаћим и међународним стручним конференцијама. Упоредо са радом у адвокатури Мина Јовановић, као докторант

Правног факултета у Београду ради на докторској дисертацији о заштити чувених жигова. Наведено представља још један од критеријума који су узети у обзир приликом селекције младих адвоката за звање лидера сутрашњице.



Ово подстицајно признање свечано је додељено на конференцији Међународног удружења за жигове у Њу Орлеансу, Сједињене Америчке Државе, у новембру 2018. године. Осим потврде високе позиције домаће струке на светској сцени права интелектуалне својине, награда представља и позив за учешће на Годишњој конференцији Удружења 2019. године у Бостону која окупља више од 12.000 стручњака који се баве жиговима из целог света. Такође, добитница награде позвана је да наредне године буде члан једног од Комитета Удружења које се бави радом на унапређењу праксе у некој од актуелних области права жига (чувени жигови, тродимензионални жигови, остваривање права носилаца жигова и слично). Том приликом као представник домаћих заступника, Мина Јовановић имаће прилику да непосредним ангажманом истакне актуелне проблеме праксе у Србији као и да размени искуства са стручњацима који поступају на блиским и удаљеним тржиштима.

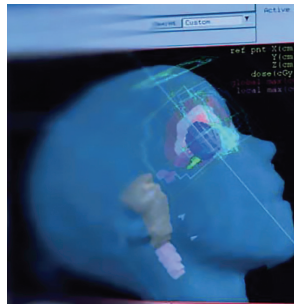
Имајући у виду да су до сада добитници ове награде били млади адвокати из земаља чија су тржишта по развијености и величини неупоредиви са тржиштем Србије (Сједињене Америчке Државе, Индија и Бразил), успех Мине Јовановић је још један пример квалитета рада локалне стручне заједнице, али и домаћег образовања.



Наташа Миловановић, начелник Одељења за машинство, електротехнику и општу технику
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Испитивање нетехничких карактеристика проналаска

Индустрија софтвера се одликује динамичним растом, повећаним бројем пријава патената за заштиту проналазака и великим утицајем на будућност технологија које се користе у свакодневном животу. Технологије које се заснивају на примени на рачунарима данас се појављују у свим областима технике и у њима се често преплићу техничке и нетехничке иновације. Због тога се заводи за patente у свету суочавају са изазовима при испитивању услова патентбилности за овакву врсту проналазака. Закон о патентима дефинише патент као право које се признаје за проналазак из било које области технике који је нов, има инвентивни ниво и индустријски је применљив. Ово значи да предмет заштите који се жели заштити патентом мора да решава технички проблем са техничким средствима на нов и неочигледан начин у односу на стање технике. Иако Закон о патентима не садржи дефиницију проналаска као таквог, он у свом делу, који се односи на патентбилне проналаске садржи одредбу која прецизира шта се не сматра проналаском. У ову групу спадају: математичке методе, научне теорије, естетске креације, планови и правила за обављање интелектуалних делатности и обављање послова, програми рачунара и приказивање информација. Наведени предмети и активности искључени су из заштите само у мери



у којој се пријава проналаска односи на предмете или активности као такве. Основни критеријум при одлучивању да ли се предмет заштите, дефинисан патентним захтевима може сматрати проналаском је присуство техничког карактера. Генерално говорећи, карактеристике које дефинишу физичке објекте (нпр. уређај) сматрају се техничким карактеристикама. Карактеристике за које се захтева заштита, а које се односе на предмете или активности које су изузете из заштите (нпр. финансијска трансакција) ће се врло вероватно сматрати нетехничким карактеристикама. Уколико проналазак има технички карактер, следеће питање на које треба одговорити је да ли је проналазак нов и да ли има инвентивни ниво. Приликом оцено инвентивног нивоа проналаска који садржи и техничке и нетехничке карактеристике примењује се тзв. модификовани приступ „проблем - решење“. Овај приступ подразумева да се приликом разматрања инвентивног нивоа

узимају у обзир све карактеристике које доприносе техничком карактеру проналаска. Ово се односи и на карактеристике које, посматране самостално, јесу нетехничке али доприносе, у контексту проналаска, стварању техничког ефекта. Карактеристике које не доприносе техничком карактеру проналаска не могу бити основ за постојање инвентивног нивоа. Први корак у оцени инвентивног нивоа се односи на идентификовање карактеристика које дају технички карактер проналаску. Затим се одређује најближе стање технике које се бира на основу карактеристика које доприносе техничком карактеру и идентификује разлика у карактеристикама између најближег стања технике и предметног проналаска. Технички ефекат који се постиже идентификованим разликама се дефинише како би се међу карактеристикама које чине разлику пронашле оне које стварају технички ефекат. Уколико не постоји никаква разлика у карактеристикама даје се примедба на новост проналаска. Уколико разлике у карактеристикама не дају никакв технички допринос, даје се примедба на инвентивни ниво проналаска. Разлог за ову примедбу је аргумент да предмет заштите не може имати инвентиван ниво уколико не постоји технички допринос стању технике. Уколико разлике у карактеристикама обухватају оне карактеристике које даје технички допринос проналаску, врши се оцена да ли је проналазак за који се тражи заштита патентом очигледно решење за просечног стручњака из области технике. ■

др Наташа Милојевић, саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

WIPO алати за интелектуалну својину за универзитете

Приручник Светске организације за интелектуалну својину - *WIPO IP Toolkit for Academic Institutions* је настао уз помоћ 18 истакнутих стручњака из различитих земаља који су помогли да се различити законски оквири у области интелектуалне својине (ИС) прилагоде и приближе академским институцијама. Приручник се састоји од скупа алата који чине: мапа смерница о стратешкој употреби различитих права ИС, контролне листе за креирање политике ИС на универзитетима, низа модела најчешће коришћених споразума о трансферу технологије, као и хипотетичке студије случаја које илуструју неке од изазова са којима се академске институције суочавају у процесима комерцијализације. Приручник поред тога што служи као средство помоћи при стварању сопствене иновационе политике на универзитету, које посматра резултате истраживања кроз призму тржишне позиције, може да се користи и као материјал за едукацију укључујући и индустријске partnere академских институција. Додатна предност оваквих алата је да су прилагођени универзитетима и истраживачким институцијама које желе да оснују или су недавно основале центре за трансфер технологије или сличне канцеларије које се баве идентификацијом, правном заштитом и комерцијализацијом интелектуалне својине на универзитетима.

Академска средства кроз ове алате се дефинишу као материјални или нематеријални ресурси у власништву

или под контролом институције, којима се управља и која се користе у циљу комерцијализације резултата истраживања. На овај начин академске активности се проширују изван уобичајених употребом алата који подразумевају широк спектар класификација академских средстава. Интелектуална средства подразумевају интелектуалну својину створену, препознату и заштићену законом, али и знање које се може заштитити и препознати по уговору, комерцијалном или кривичном праву, као што су пословне тајне, експертиза, *know-how* и сл. Неинтелектуална средства које алати вреднују као ресурс подразумевају инфраструктуру и људски капацитет, финансијску и оперативну имовину као и стратешка средства.

У оквиру алата дата је мапа која јасно дефинише путеве коришћења академских средстава и то кроз комерцијализацију, апликацију и/или дисеминацију. Како би се остварио један од начина коришћења академских средстава, мапа документа обезбеђује сет активности које се могу распоредити засебно или у секвенци и то кроз сарадњу, обезбеђивање, удруживање, истраживање, трансфер или подухват (нпр. предузетнички или ризични капитал, и сл.). Мапа примењује инклузивни концепт „преноса знања“ који је много шири од традиционалног концепта „преноса технологије“, који се пре свега схвата као пренос интелектуалне својине путем лицензирања патента.

Због своје шире дефиниције мапа пружа преглед свих најосетљивијих средстава која академска институција има на располагању и која су погодна за коришћење од стране других академских институција, приватног сектора и других организација. Дат је и преглед разних примењиваних стратегија за коришћење одређених академских средстава. Приручник садржи табелу која повезује специфичне споразуме, смернице и шаблоне у документу. Мапа се може користити одозго према доле и одоздо према горе. У приступу одозго према доле, мапа служи као аналитичко средство и смерница за препознавање свих академских средстава, процену потенцијала за пренос знања, развој или побољшање политике интелектуалне својине и сл. У приступу одоздо према горе, мапа се може користити као смерница и упутство за покретање и извршење специфичног пројекта преноса технологије.

Приручник је представљен на семинару који је одржан у Заводу за интелектуалну својину 6-7. новембра 2018. за представнике академске заједнице. Један од комплементарних извора информација Приручнику је WIPO веб страница посвећена политикама ИС за универзитете и истраживачке институције, која укључује базу података о постојећим политикама. База садржи преко 650 примера политика ИС из институција широм света. WIPO линк: https://www.wipo.int/about-ip/en/universities_research/ ■

Статистика

Даниела Златић Шутућ, руководилац Центра за едукацију и информисање
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Глобални индекс иновативности за 2018. годину

Половином године издат је Глобални индекс иновативности (ГИИ) за 2018. годину у којој је дат приказ рангирања 126 земаља на основу 80 индикатора подељених у седам категорија. У ГИИ изведени су, поред страница са профилима појединачних земаља, и кључни налази по секторима, регионима и израженим трендовима по неким од индикатора. Прву позицију већ више година за редом заузима Швајцарска, за којом следе Холандија и Шведска, а међу првих 10 земаља препознатих по иновативности налазе се и Сингапур (5) и САД (6). На основу анализа, после скоро деценије неравномерног раста након кризе из 2008, тренутно је достигнут моменат када може да се одржи свеобухватнији глобални раст у годинама које долазе, а пре свега вођењем приоритетних политика које убрзавају раст на основу иновација и већим улагањем у иновације.

По најновијем издању Србија је рангирана на 55. месту што је скок за седам места у односу на рангирање за 2017. годину када је била на 62. месту. Србија спада према анализама у новом ГИИ међу 20 земаља које су прошле године имале иновативне перформансе које су изнад очекиваних у односу на групу земаља сличног нивоа развоја, а

Србија спада у групу земаља са горњим средњим приходима (upper-middle income). Поредећи се са земљама из региона и шире, испред Србије су: Словенија (30), Мађарска (33) и Грчка (42) из групе земаља са високим приходима, док су Бугарска (37), Хрватска (41), Русија (46), Турска (50), Црна Гора (52) сличног нивоа развоја (upper-middle income) као и Србија. Иза наше земље су ранжирани: Босна и Херцеговина (77), Албанија (83), Република Македонија (84).

У профилу Србије идентификоване су као јаке стране нпр. однос броја наставника према броју ђака у средњим школама, док је недостатак недовољно улагање у образовање. У погледу инфраструктуре добри су показатељи у доступности и коришћењу информационо - комуникационих технологија (ИКТ) и онлајн услуга, а не тако добри у категорији софистицираности тржишта (трговина, конкуренција, величина тржишта). Већ неку годину за редом Србија се високо котира према објави научних радова сведено на куповну моћ становништва и према уделу извоза у укупној трговини услуга у области ИКТ. Према новоуведеном критеријуму у ГИИ 2018, „Креирање мобилних апликација“ који је заменио

„Видео ажурирање садржаја на YouTube“, Србија је рангирана на 15. месту (табела 2 ГИИ 2018).

Вредности индикатора у профилима земаља указују на јаке стране и потенцијале за даљи развој, као и на недостатке, односно у ком правцу усмерити даље активности за постизање бољих перформанси. ■

Table 2: Top 15 GII economies in mobile app creation

Economy	GII score	GII rank
Cyprus	100.00	1
Finland	66.11	2
Lithuania	63.35	3
Israel	59.41	4
Estonia	52.44	5
Sweden	50.17	6
Denmark	49.65	7
Korea, Republic of	48.88	8
Moldova, Republic of	45.90	10
Hong Kong (China)	44.50	10
Lebanon	44.09	11
Slovenia	42.84	12
Switzerland	41.96	13
United States of America	41.79	14
Serbia	39.48	15

Новости

Одржана два WIPO семинара

У сарадњи са Светском организацијом за интелектуалну својину - WIPO, 19-20. септембра у Заводу је одржан семинар о подношењу међународних пријава патената – РСТ семинар намењен подносиоцима међународних пријава: индивидуалним проналазачима, представницима универзитета и научних института, представницима компанија и заступницима. Други семинар, одржан 6-7. новембра у Заводу био је посвећен представљању WIPO алата за интелектуалну својину за академске институције којем су присуствовали бројни представници домаће академске заједнице, од којих је неколико првог дана семинара представило праксу управљања интелектуалном својином у својим институцијама. ■

Одржане две БЕКОП конференције

У оквиру студентског пројекта БЕКОП – Београдска конференција правника, у Заводу је одржана конференција „Право интелектуалне својине“ 19. октобра 2018. године, а због великог интересовања поновљена и 8. новембра 2018. Преко 140 студената је имало прилике да се упозна са надлежностима и поступком признања права индустријске својине кроз предавања стручњака Завода, док је проф. Слободан Марковић са Правног факултета у Београду одржао предавање о ауторском праву. Предавања су праћена и примерима из праксе од стране представника привреде и заступника за права интелектуалне својине. ■

Одржани семинари

У протеклом периоду одржани су бројни семинари и предавања за различите кориснике: на Фрамацеутском факултету у Београду о заштити права интелектуалне својине у фармацији, за студенте Машинског факултета и ФОН-а у Београду, семинар о патентној заштити у области биотехнологије, семинар о жиговима и индустријском дизајну у оквиру пројекта VIP4SME у сарадњи са Италијанско-српском привредном комором, предавања за Савез удружења инжењера и техничара у Пожаревцу и неколико предавања о ознакама географског порекла у Лесковцу и другим местима. ■

Ноћ истраживача у Заводу за интелектуалну својину



Завод је 28-29. септембра 2018. године први пут учествовао у манифестацији „Ноћ истраживача“. Током оба дана више стотина посетилаца имало је прилику да се упозна са поставком Завода „Познати српски проналазачи“, као и са правима индустријске својине. Другог дана манифестације у Заводу су биле смештене и поставке лабораторије за форензику МУП-а и судске медицине са Медицинског факултета у Београду. ■

Усвојен закон о изменама и допунама закона о патентима

Народна скупштина је усвојила Закон о изменама и допунама закона о патентима. Овај Закон је објављен 8. децембра 2018. године у Службеном гласнику Републике Србије бр. 95/2018 и ступио је на снагу 16. децембра 2018. године. ■



Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;

телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs

• директор: мр Владимир Марић • уредник: Даниела Златић Шутућ

• техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић • контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs



Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије